



IZVOZNO KREDITNA AGENCIJA BiH

Broj: Br: 02-16-1-001-1/21
Sarajevo, 04.01.2021. godine



PRIMLJENO: 06-01-2021		
Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Redni broj
01,02	50-18	81/21

Vijeće ministara BiH
71000 Sarajevo
Trg BiH

Parlamentarna skupština BiH
71000 Sarajevo
Trg BiH 1

PREDMET: Informacija o trenutnom stanju u Izvozno-kreditnoj agenciji IGA uzrokovanom blokadom glavnog transakcijskog računa

Dana **18.11.2020. godine** Kantonalni Sud u Sarajevu dostavio je UNION banci kod koje IGA ima otvoren glavni transakcijski račun, Rješenje o izvršenju radi pljenidbe novčanog potraživanja po izvršenju, u izvršnom postupku tražioca izvršenja Osijek Koteks d.d. Osijek. Donošenjem pomenute presude, svi računi IGA-e kod poslovnih banaka su blokirani, što onemogućava dalji rad Agencije i izvršavanje preuzetih obaveza.

UNION Banka dd Sarajevo je **29.12.2020. godine** izvršila prenos sredstava sa transakcijskog računa IGA-e u iznosu od 300.000 KM po izvršnoj presudi Kantonalnog suda u Sarajevu, te će sve buduće uplate biti usmjeravane na račun tužioca do namirenja duga u cijelini. Do tada, Agencija IGA nije u mogućnosti izvršavati svoje tekuće obaveze prema dobavljačima, zaposlenim i klijentima.

Ovdje posebno ističemo nemogućnost plaćanja pravnog zastupnika IGA-e i plaćanje sudskih troškova za sporove u kojima je IGA strana u postupku, kao tužena ili kao tužitelj. Nepojavljivanjem na sudu u svojstvu tužitelja, smatraće se da je IGA odustala od tužbe, čime će izgubiti pravo na naknadu štete od tuženog, dok u svojstvu tužene strane neće imati priliku da iznese svoj odgovor na tužbu, čime priznaje navode iz tužbe.

Tako će se dvostruko ugroziti imovina IGA, jer IGA nije u mogućnosti zaštititi svoju poziciju, a time ni imovinu.

Na ovaj problem Agencija je više puta ukazivala u predhodnim izvještajima i informacijama koje je više puta dostavljala Vjeću ministara i Parlamentu BiH, jer su donesene prvostepene presude protiv IGA-e u tužbama Nove Banke AD Banja Luka, Bobar Banke u likvidaciji, Banke Srpske u likvidaciji, Prvog Faktora Sarajevo u likvidaciji, MF Banke AD Banja Luka i Raiffaisen banke Beč, te Osijek Koteks i Primorje u stečaju. Sve navedene tužbe, osim Osijek Koteks za koju je donesena drugostepena presuda, se nalaze na drugostepenom sudu u Sarajevu i očekuje se njihovo rješavanje u toku 2021. godine.

Prema dosadašnjim iskustvima, očekivanja su da će biti potvrđene prvostepene presude, te da će biti donesene slične izvršne presude kao i u pomenutom slučaju za Osijek Koteks, kojom su sada blokirani računi IGA. (Tabela sudskih postupaka u prilogu)

Kao što smo vas informisali u godišnjoj Informaciji o poslovanju za 2019.g, IGA je izvršila otpis obaveza po osnovu garancija izdatih ino-kreditorima UNIS FC Derventa, u iznosu od EUR 64.013.777,29 na osnovu pravosnažne presude Trgovačkog suda u Beču, donesene u korist IGA, po osnovu „novacije“ i zastare po austrijskom zakonu, te trenutne obaveze IGA-e su u visini kapitala.

Blokada računa IGA-e ugrožava aktivni portfolio Agencije u plasmanima i garancijama, kao i naplatu iz stečaja i tužbi koje su u toku, a gdje se IGA javlja kao povjerilac.

Trenutno aktivni projekti IGA prema izloženosti su:

1.	Ukupno Plasmani /kredit i pozajmice/	20.758.000,00	KM
2.	Garancije pokrivena depozitom	11.720.000,00	KM
3.	Garancije koje nisu pokrivena depozitom	17.255.348,96	KM
4.	Ukupno garancije (2. + 3.)	28.975.348,96	KM
5.	SVEGA (1. + 4.)	49.733.348,96	KM

Na osnovu zaključka sa sjednice Upravnog odbora Izvozno kreditne agencije Bosne i Hercegovine –IGA, održane 19.11.2020.g, dostavili smo Ministarstvu finansija i trezora BiH, kao resornom ministarstvu, informaciju o trenutnom stanju u IGA-i, kao i inicijativu za HITNO pokretanje procedure za izmjenu i dopunu Zakona o osnivanju Izvozno kreditne agencije Bosne i Hercegovine –IGA u smislu sprečavanja provođenja stečaja nad agencijom i izuzimanja od izvršenja nad transakcijskim računima Agencije, kako bi se omogućio nastavak rada Agencije. S tim u vezi, a imajući u vidu da IGA nije organ uprave, te da ne može samostalno predlagati izmjene zakona, Ministarstvo finansija i trezora je, kao formalni predlagač, dostavljeni Prijedlog izmjena i dopuna Zakona o osnivanju IGA-e uputilo u dalju proceduru

IGA je podnijela **Inicijativu za pokretanje procedure za izmjenu Zakona o uspostavljanju Izvozno-kreditne agencije BIH, kao lex specialis Zakona**, u smislu izuzimanja od izvršenja nad računima IGA i sprovođenja stečaja nad Agencijom, što je evropska i svjetska praksa kada su u pitanje ovakve državne agencije, sa specijalnom namjenom. Naime, ovakve agencije u svim evropskim zemljama su izuzete od regulative koja reguliše komercijalno, privatno banksarstvo i osiguranje, upravo zato što se bavi nekomercijalnim poslovima koji su u interesu ostvarivanja ciljeva ekonomske politike jedne zemlje.

Pomenute izmjene bi predstavljale prvi korak u regulisanju daljeg poslovanja Agencije IGA kroz proces konsolidacije i donošenja Zakonskih rješenja od strane vlasnika IGA koji bi omogućili nastavak poslovanja u cilju pružanja potrebne podrške BH izvoznici. To bi omogućilo da se zakonski zaštiti Glavni račun Agencije, od svake buduće moguće blokade pokrenute od strane subjekata koji iskažu interes za tim, a time i kontinuitet poslovanja i realizacija aktivnih projekata.

Time bi se također izbjegla slobodna i neutemeljena tumačenja pravnih propisa u smislu da se na Agenciju primjenjuju propisi koji se primjenjuju na komercijalni finansijski sektor.


Ukoliko bi se po hitnoj proceduri omogućilo usvajanje predloženih izmjena Zakona o IGA-i vezanih za izuzeća IGA-e od blokade računa i stečaja ovim bi vlasnici IGA (BiH sa entitetima) zakonski omogućili nesmetano funkcionisanje Agencije kao institucije BiH.

Izuzimanjem od stečaja/likvidacije, Agencija bi imala tretman kao što imaju sve državne agencije koje su osnovane sa svrhom podrške izvozu, a koje posluju u ime i za račun države, te su zakonom o osnivanju takvih agencija isključene od mogućnosti stečaja /likvidacije. Primjer takve regulative na državne izvozno-kreditne agencije iste namjene poslovanja u smislu zakonskog oslobađanja od stečaja je: Hrvatska banka za obnovu i razvoj (HBOR), gdje ju država (Republika Hrvatska), prema članu 4. Zakona o osnivanju HBOR-a, stavlja u položaj kojim se nad HBOR-om ne može pokrenuti, niti otvoriti stečajni postupak. Takođe, Hrvatska Narodna Banka kao regulator banaka, izuzima HBOR od propisa koji regulišu komercijalni bankarski sektor, jer je HBOR banka sa posebnom namjenom koja u jednom dijelu obavlja i aktivnosti izvozno kreditne agencije, te kao takva ne podliježe propisima koji regulišu bankarski sektor.

Predložene izmjene Zakona, po hitnoj proceduri omogućile bi nesmetan nastavak poslovanja IGA-e i obavljanja djelatnosti utvrđenim Zakonom. Ovim bi se omogućilo ispunjavanje preuzetih obaveza, po aktivnim ugovorima koje IGA ima. Blokada računa onemogućava nastavak rada IGA-e i time dovodi u pitanje realizaciju aktivnih ugovora, što bi predstavljalo opasnost po reputaciju državne izvozno-kreditne agencije ali u konačnici i države kao vlasnika i osnivača agencije. Agencija IGA je u domaćim ali i međunarodnim krugovima prepoznata kao državna izvozno-kreditna agencija, registrovana kao institucija BiH, i shodno tome, nemogućnost izvršavanja preuzetih obaveza nastalih blokadom računa, dovodi indirektno do i reputacijskog rizika zemlje, kao njenog osnivača. Reputacijski rizik zemlje nosi brojne negativne posljedice, kao što su povećanje kamata pri zaduživanju kod domaćih ali i stranih kreditora, kao i međunarodnih finansijskih institucija. Reputacijski rizik takođe ima direktni negativni uticaj na privlačenje stranih investicija jer blokirana državna izvozno-kreditna agencija ne može ispuniti preuzete obaveze.

Napominjemo da su Vijeće Ministara i Parlamentarna skupština BiH, prilikom razmatranja godišnjih izvještaja Agencije u prethodnim godinama, te prilikom razmatranja izvještaja o radu Istražne komisije Zastupničkog doma Parlamenta BiH, koja je formirana da utvrdi stanje u IGA-i 2017.g, usvajali Zaključke kojim se ističe evidentna potreba i važnost postojanja izvozno-kreditne agencije BiH za kvalitetnu podršku BH izvozniciima. Takođe, zaključeno je da postojeći zakonski okvir ne omogućava zadovoljavajući okvir za kvalitetno pružanje usluga izvozniciima u novonastalim okolnostima na tržištu. (Zaključak Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine BiH br. 01-50-1-15-50/17, od 26.07.17.g, Zaključak Doma naroda Parlamentarne skupštine BiH br.02-50-6-16-32,1/17 od 05.04.2017g. , i 02-50-6-16-32/17 od 28.09.2017g.)

S poštovanjem,


Izvozno-kreditna agencija IGA
Lamija Kozarić-Rahman
Generalni direktor

Prilog: Pregled sudskih postupaka u kojima je IGA u svojstvu tužitelja i tuženog

PRILOG:

Tužbe pokrenute od strane IGA-e

	Klijent	Datum ročista	Iznos potraživanja	
1.	Balkan Steel –jemac UNIS Derventa (garancija)	09.03.2021.	178.693.906,72	KM
2.	Luka Šamac –jemac UNIS Derventa (garancija)	03.02.2021.	178.693.906,72	KM
3.	PIMS-parnica	28.01.2021.	13.199.866,39	KM
4.	Grafopak-stečaj	21.01.2021.	216.304,61	KM
5.	Bosnaplod ZZ Maoča –jemac (u toku)	17.02.2021.	4.718.245,82	KM
6.	SCB Jajce	Postupak u toku	89.488,96	KM
7.	VITEX Visoko	Postupak u toku	639.079,21	KM
8.	Barpeh Čitluk	Postupak u toku	444.838,28	KM
9.	FL Wood Foča	Otvoren stečaj	582.379,80	KM
10.	Fekry Ustikolina	Otvoren stečaj	377.072,32	KM
11.	Tari Vitez	Otvoren stečaj	249.459,09	KM
12.	Agrokomerc Velika Kladusa-	Postupak u toku	600.000,00	KM
13.	Hidrogradnja- stečaj	Stečaj u toku	7.390.318,22	KM
14.	Unis - stečaj	Stečaj u toku	193.118.138,71*	KM

**prijavljeni iznos u stečajnu masu se odnosi na ukupnu vrijednost izdatih garancija-uključujući i iznose plaćene od osiguravatelja*



IZVOZNO KREDITNA AGENCIJA BiH

Broj: 02-16-1-001-2/21
Sarajevo, 26.01.2021. godine

BOSNA I HERCEGOVINA
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
SARAJEVO

PRIMLJENO:			
Organizaciona jedinica	Klasifikacioni oznaci	Datum prijema	Broj priloga
01,02	50-18	29-01-2021 brrj	81 / 21

Vijeće ministara BiH
71000 Sarajevo
Trg BiH

Parlamentarna skupština BiH
71000 Sarajevo
Trg BiH 1

PREDMET: Dopuna informacije o trenutnom stanju u Izvozno-kreditnoj agenciji Bosne i Hercegovine uzrokovanom blokadom glavnog transakcijskog računa

VEZA: Naš akt broj: 02-16-1-001-1/21, od 04.01.2021. godine, te akt Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine broj: 01-50-1-15-15/20, od 11.01.2021. godine.

Nastavno na Informaciju o trenutnom stanju u Izvozno-kreditnoj agenciji Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: IGA) uzrokovanom blokadom glavnog transakcijskog računa, broj i datum u vezi, kao i u vezi sa Zaključkom Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, broj i datum u vezi, a u skladu sa zaključkom UO IGA-e sa 25. sjednice, održane 20.1.2021. godine, dostavljamo dopunu informacije sa prijedlogom rješenja za nastavak rada i funkcionisanje IGA-e.

Dosadašnjim dugogodišnjim radom dokazana je potreba za postojanjem funkcionalne izvozno kreditne agencije u Bosni i Hercegovini. Strane izvozne kompanije su prepoznale IGA-u kao jedinu finansijsku instituciju koja nudi usluge izvozno-kreditnog osiguranja (officially supported export credits) u Bosni i Hercegovini. Prilikom zaključivanja ugovora velikih vrijednosti, izvoznici iz BiH koji izvode radove, su se često susretali za zahtjevom finansijera da garanciju, osobito onu koja se odnosi na dobro izvršenje posla, izda isključivo državna izvozno kreditna agencija, odnosno IGA. Ističemo da sa osnivačkim kapitalom u iznosu od 50 mil KM, a koji se nikada nije povećavao, u periodu od 2005. god. do 2020. god., IGA je, kroz svoje proizvode koji obuhvataju kredite, pozajmice, garancije, faktoring i osiguranje, realizovala podršku izvozu iz BiH u iznosu od 2,5 milijarde KM, što predstavlja više od 3 milijarde KM vrijednosti izvoznih ugovora.

Međutim, kao što smo vas već izvjestili, transakcijski račun IGA-e je blokiran od 18.11.2020.g., a 29.12.2020.g., Union Banka je izvršila isplatu raspoloživih sredstava sa računa IGA-e prema pravosnažnoj sudskoj presudi za Koteks Osijek u iznosu od 300.000 KM, čime je rad IGA-e blokiran u potpunosti. Naime, prema pravosnažnoj sudskoj presudi IGA je u obavezi isplatiti firmi Koteks Osijek iznos od 3.273.203,76 KM a što uključuje glavnica u iznosu od 1.786.324 KM i zatezne kamate i troškove parničnog postupka u iznosu od 1.486.879,76 KM.

Također, u našim ranijim informacijama već smo dostavljali pregled obaveza u preostalim potencijalnim presudama na štetu IGA-e sa iznosima koji bi eventualno došli na izvršenje, a koji bi ukupno iznosili 36.909.751,35 KM, bez zateznih kamata.

S druge strane, i pored svih poteškoća, trenutni aktivni portfolio IGA-e iznosi 49.733.348,96 KM, u vidu plasiranih kredita i pozajmica, te izdatih garancija.

Osim toga što nije u mogućnosti da isplaćuje dobavljače, te sudske troškove i troškove pravnog zastupanja pred sudovima za procese koji su u toku, zakup prostora, telekomunikacijske usluge, plate i doprinose za zaposlene, održavanje opreme i sl., IGA neće biti u mogućnosti predati godišnji izvještaj, uraditi godišnju reviziju što je zakonska obaveza izvještavanja prema državi.

Blokada računa ugrožava aktivni portfolio od cca 50 miliona KM u plasmanima i garancijama, a time i poziciju izvoznika i njihovih investitora koji su korisnici garancija, te to predstavlja prioritet u iznalaženju rješenja za nastavak rada.

Zbog svega navedenog, a pozivajući se i na pomenuti Zaključak Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, potrebno je donijeti smjernice za dalji rad IGA-e kako bi se izbjegle štete koje bi nastale po ekonomiju BiH, projekte i izvozne klijente, koje IGA trenutno podržava, kao i usvojiti predložene zaključke:

1. **Da se osigura pravna pomoć IGA-i** kako bi mogla zaštititi i braniti svoje interese u nadolazećim sudskim sporovima, zaduživanjem Pravobranilaštva BiH ili putem angažovanja advokatske kuće.
2. **Izvršiti hitna deblokada računa**, putem usvajanja izmjena i dopuna Zakona o osnivanju IGA-e ili izmirenje obaveza po osnovu sudske presude iz budžetskih sredstava čime bi se deblokirao račun i osiguralo ponovno funkcioniranje IGA-e koja je do sada temeljem svojih poslovnih aktivnosti bila u mogućnosti redovito servisirati obaveze.
3. **Uspostaviti Međuministarsko vijeće** – na osnovu Zaključka Vijeća ministara BiH broj: 05-07-1-1527-22/18 od 05.06.2018. godine, i u skladu sa članom 15. Zakona o osnivanju IGA-e.
4. **Formirati radnu grupu** koju će činiti predstavnici Savjeta ministara, Vlada entiteta i IGA-e, a koja će raditi na daljnim smjernicama za iznalaženje rješenja. To bi uključivalo rad na dodatnim izmjenama i dopunama Zakona o osnivanju IGA-e, pitanja vezana za nadzor nad radom agencije, organizaciju i strukturu, način donošenja odluka o izloženosti po pojedinim proizvodima, definisanje pokriće gubitka i raspored dobiti, definisanje odnosa IGA-e i vlasnika (entiteta i države), jasno definisanje proizvoda koje će IGA-e implementirati a koji su potrebni izvoznicima, te kapital s kojim će IGA-e raspolagati, i ostala pitanja vezana za neometan rad IGA-e.

S poštovanjem,


Generalni direktor
Lamija Kozarić-Rahman

Dostaviti:

- Naslovu
- A/a